

Sadhu Singh v. Sant Narain Singh and others (J. M. Tandon, J.)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(8) TForrtheoreasonsਰ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, thereJ ਕੋਈ meritoin ਬੋਟ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ

ਜੇਮਿਸ ਟੰਡਨ ਜੇ.

ਸਾਹੂ ਸਿੰਘ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਸੰਤ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 1015।

ਅਤੇ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ 1977 ਦਾ ਨੰਬਰ 1049/CII।

12 ਮਈ 1978 ਈ.

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)— ਧਾਰਾ 138— ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ—ਕੀ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਤ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਹੜਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 10)

ਸ੍ਰੀ ਐਨ ਡੀ ਭਟਾਰਾ, ਪੀਸੀਐਸ, ਸਬ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਗਰਾਉਂ, ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਮਿਤੀ 14 ਜੂਨ, 1976 ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਆਮ ਹੈ। ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਮੋਹਤਮ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿੰਡ ਅਗਵਾਰ ਲੋਧੇ ਖੁਰਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ ਦੇ ਮੋਹਤਮਮ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ, ਭਾਵ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਅਤੇ (2) ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿਚ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਫਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ..... 14 ਜੂਨ, 1976 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ।

C. ਫੁਟਕਲ 77 ਦਾ ਨੰਬਰ 1049 fCU .

ਧਾਰਾ 151 ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਖਾਸਤ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਚੇਲਾ ਸਾਹਿਬ ਬਾਬਾ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਵਾਸੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕ ਸਰ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਓ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ, ਜੋਰੀ ਵਾਲਾ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 5.

ਐਮ.ਜੇ.ਐਸ. ਸੇਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੇਮਾਇਓਨਰ ਲਈ।

2 ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ; ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਐਮ.ਟੰਡਨ, ਜੇ.

(1) ਕੀ ਕੋਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਮੁਦਾਇਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਕਮਾਤਰ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ ਡੀ ਭਟਾਰਾ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਗਰਾਓ, ਮਿਤੀ 14 ਜੂਨ, 1976 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਮੁਦਾਇਕ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(2)) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਝਗੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਗਰਾਓ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲ ਪਿੰਡ ਅਗਵਾਰ ਲੋਪੋ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ।

Sadhu Singh v. Sant Narain Singh and others (J. M. Tandon, J.)

ਲੁਧਿਆਣਾ। ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਮੋਹਤਮੀਮ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 1963 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯੁਕਤ ਮੋਹਤਮੀਮ ਸਨ ਅਤੇ 1963 ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮ ਮੋਹਤਮ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸਥਾਪਤ ਰੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਮੋਹਤਮੀਮ ਬਾਬਾ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਬਣਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਕਰਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਮੋਹਤਮੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਵੀ ਜੋ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। .

(3) ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਗਠਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੜਿਆ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮੋਹਤਮੀਮ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਸ਼ੱਕੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮੋਹਤਮੀਮ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ (ਨਿੱਜੀ) ਸੇਵਾ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(4) ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੋਹਮ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਸੀ

ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਹ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।

(5) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਿਰਫ ਅੰਕ ਨੰਬਰ 4 (ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਦੁਕਵਾਂ ਹੈ: -

ਅੰਕ ਨੰ: 4

ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੀ ਵਰਤਾਰੇ ਅਤੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਹਨ ?

(6) ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 14 ਜੂਨ, 1976 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(7) ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138, ਜੋ ਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਇਨ-ਚੀਫ਼, ਜਿਰ੍ਹਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਸਮੇਤ ਜਿਰ੍ਹਾ-ਜਾਂਚਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

“ਗਵਾਹ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਫਿਰ (ਜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਚਾਹੇ) ਜਿਰਹਾ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ (ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਚਾਹੇ; ਮੁੜ-ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।”

*   *ਕੇ   * *   *1\

*   * ♦   * ♦   ♦”

ਧਾਰਾ 138 ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨੂੰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਆਈ

ਉਸਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(8) ਮੁਦਈ ਸੰਤ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮੋਹਤਮੀਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਹੂਮ ਮੋਹਤਮੀਮ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਨ ਲਈ ਆਖਰੀ ਮੋਹਤਮ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਮੋਹਤਮੀਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ

Sadhu Singh v. Sant Narain Singh and others (J. M. Tandon, J.)

ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਆਖਰੀ ਮੋਹਤਮ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਮੋਹਤਮੀਮ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1963 ਵਿੱਚ ਮਰਹੂਮ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦਾ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ, ਆਖਰੀ ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅੰਗ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਲਈ।

(9) ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਧ ਦਾ ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ! ਸਿਰਫ਼. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹ! ਹਰ 6 ਥਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(10) ਜਿਰਹਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅੰਕ ਨੰ. 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਖਰੀ ਮੋਹਤਮੀਮ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਮੋਹਤਮੀਮ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਕੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਉਲਟਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਏ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸਿਰਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਇੱਕ ਦੂਕਵੇਂ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਸਟੈਂਡ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਹਿ-ਮੁਦਾਇਕ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(11) 13 ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਗਡ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਏ ਐਸ ਬੈਂਸ ਜੇ.

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1978 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 302।

15 ਮਈ 1978 ਈ.

ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ 45)— ਧਾਰਾ 320 ਅਤੇ 326— ਹੱਡੀ ਦਾ ਅੰਸ਼ਿਕ ਕੱਟ—ਅਜਿਹੇ ਕੱਟ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ—ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਦਾ ਅਪਰਾਧ—ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 320 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੱਡੀ ਜਾਂ ਦੰਦ ਦਾ ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਜਾਂ ਡਿਸਲੋਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੱਟ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਐਨਐਲਵੀ ਵਜੋਂ ਮਨੋਨੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੱਡੀ ਦੇ ਕੱਟ, ਫ੍ਰੈਕਚਰ ਜਾਂ ਡਿਸਲੋਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੱਟ ਡੂੰਘਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਤਹ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਖੁਰਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੱਟ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 326 ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੪)।

ਧਾਰਾ 401 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਐੱਨ.ਐੱਸ.ਭੱਲਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਿਤੀ 13 ਮਾਰਚ, 1978, ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਸੀ ਮੋਦੀ, ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਕਪੂਰਥਲਾ, ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1977 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ.

ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ: -

ਡੀ ਹਰਮ ਸਿੰਘ: - ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 326 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ 326/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ.